

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 7

The 7th STOU National Research Conferenceการสังเคราะห์นวัตกรรมทางการศึกษาของสถานศึกษาที่ผ่านการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสาม
ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 จังหวัดสุพรรณบุรีA Synthesis on Educational Innovations of Schools Passing the Third Round External Quality
Assurance under the Secondary Educational Service Area Office 9 in Suphan Buri Provinceชาติรส เลิศรัตนปัญญา (Chatiros Loedrattanapanyo)¹ วรณดี แสงประทีปทอง (Vandee Sangprateetong)²

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) สังเคราะห์นวัตกรรมทางการศึกษาของสถานศึกษาที่ผ่านการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสาม ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 จังหวัดสุพรรณบุรี และ 2) เสนอกรณีตัวอย่างนวัตกรรมทางการศึกษาที่เป็นเลิศของสถานศึกษาที่ผ่านการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสามในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 จังหวัดสุพรรณบุรี แหล่งข้อมูลคือ รายงานผลการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 จังหวัดสุพรรณบุรี ที่ผ่านการประเมินจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) จำนวน 32 ฉบับ และครูผู้ให้ข้อมูลการจัดทำนวัตกรรมทางการศึกษาที่เป็นเลิศ เครื่องมือที่ใช้คือ นวัตกรรมทางการศึกษาของสถานศึกษา แบบบันทึกข้อมูลนวัตกรรมทางการศึกษา และแบบสัมภาษณ์ครูเกี่ยวกับนวัตกรรมทางการศึกษาจำนวน 4 คน การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้ความถี่ และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยสรุปได้ว่า 1) นวัตกรรมทางการศึกษามีทั้งหมดจำนวน 38 เรื่อง สามารถจำแนกประเภทนวัตกรรมทางการศึกษาได้ 5 ประเภท ได้แก่ นวัตกรรมด้านสื่อการสอนและเทคโนโลยีทางการศึกษา จำนวน 19 เรื่อง นวัตกรรมด้านการเรียนการสอน จำนวน 16 เรื่อง นวัตกรรมด้านการบริหารจัดการ จำนวน 2 เรื่อง นวัตกรรมด้านหลักสูตร จำนวน 1 เรื่อง ส่วนนวัตกรรมด้านการประเมินผล พบว่าไม่มีการจัดทำนวัตกรรม และ 2) กรณีตัวอย่างนวัตกรรมทางการศึกษาที่เป็นเลิศที่นำเสนอขึ้นเป็นการนำเอาวิธีปฏิบัติหรือขั้นตอนการปฏิบัติวิธีการใหม่ๆ ที่ทำให้สถานศึกษาประสบความสำเร็จหรือนำไปสู่ความเป็นเลิศ เป็นที่ยอมรับในวงวิชาการหรือวิชาชีพนั้นๆ และมีหลักฐานของความสำเร็จปรากฏชัดเจน

คำสำคัญ การประเมินคุณภาพภายนอก การสังเคราะห์งานวิจัย นวัตกรรมทางการศึกษา

¹ นักศึกษาหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช tiros.panyo2@gmail.com

² รองศาสตราจารย์ ดร. แชนงวิภากรวัดและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช svandee_6@hotmail.com

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 7

The 7th STOU National Research Conference

Abstract

The purposes of this research were 1) to synthesize educational innovations of schools passing the third round external quality assurance under the Secondary Education Service Area Office 9 in Suphan Buri province; and 2) to present the example cases of excellent educational innovations of schools passing the third round external quality assurance under the Secondary Education Service Area Office 9 in Suphan Buri province. The source of information that had been taken for synthesis included 32 evaluation reports on schools under the Secondary Education Service Area Office 9 in Suphan Buri province that had passed the third round external quality assurance conducted by the Office for National Education Standards and Quality Assessment (ONESQA), and 4 teachers who provided information on excellent educational innovations. The instruments employed for synthesis were educational innovations of the schools, a form to record information on educational innovations, and an interview form for interviewing teachers on educational innovations. Data were analyzed using the frequency and content analysis. Research findings could be concluded as follows: 1) there was a total number of 38 educational innovations in school; they could be classified into 19 innovations on instructional media and educational technology, 16 innovations on instruction, two innovations on educational management, and one innovation on curriculum; however, there was no innovation on educational evaluation; and 2) the example cases of excellent educational innovations that were presented were the cases of new methods or new steps of practice that enabled the school to achieve success or excellence that were acknowledged in the academic or professional circles.

Keywords: External quality assurance, Research synthesis, Educational innovations

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 7

The 7th STOU National Research Conference

บทนำ

ปัจจุบันโลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วส่งผลให้บุคคลต้องมีการเรียนรู้ที่จะปรับตัวให้ทันกับยุคสมัย และต้องการได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ การศึกษาที่มีคุณภาพจำเป็นต้องมีระบบการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพในทุกๆ ด้าน จึงได้มีการกำหนดความมุ่งหมายและหลักการของการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 และ (ฉบับที่3) พ.ศ. 2553 หมวด 7 มาตรา 47 ให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นกลไกสำคัญที่สามารถขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง การประกันคุณภาพมีหลักการสำคัญคือการกระจายอำนาจ การเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการทำงานและการแสดงความรับผิดชอบที่สามารถตรวจสอบได้ การดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษานอกจากจะเป็นการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาโดยตรงแล้ว ผลการประเมินคุณภาพการจัดการศึกษาตามระบบการประกันคุณภาพภายในยังใช้เป็นหลักฐานยืนยันคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาเพื่อเตรียมพร้อมรองรับการประเมินคุณภาพภายนอก ฉะนั้นสถานศึกษาต้องมีกระบวนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องที่เน้นคุณภาพของผู้เรียนเป็นสำคัญ (สำนักทดสอบทางการศึกษา, 2554, น. 8) จะเห็นได้ว่าการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษามีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนเพื่อให้โรงเรียนมีคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาของชาติที่มีความเหมาะสมและเป็นไปได้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่2) พ.ศ.2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 หมวด 6 มาตรา 49 กล่าวว่า “ให้มีสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา มีฐานะเป็นองค์การมหาชนทำหน้าที่พัฒนาเกณฑ์วิธีการประเมินคุณภาพภายนอกและประเมินผลการจัดการศึกษาเพื่อให้มีการตรวจสอบคุณภาพของสถานศึกษาโดยคำนึงถึงความมุ่งหมายและหลักการและแนวการจัดการศึกษาในแต่ละระดับตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้ ให้มีการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาทุกแห่งอย่างน้อยหนึ่งครั้งในทุกห้าปี นับตั้งแต่การประเมินครั้งสุดท้ายและเสนอผลการประเมินต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสาธารณชน” สถานศึกษาที่ผ่านการประเมินคุณภาพภายนอกจะมีการดำเนินงานด้านประกันคุณภาพในองค์ประกอบต่างๆที่ได้ผลอย่างดียิ่ง โดยมีการดำเนินกิจกรรมต้องบรรลุเป้าหมายและได้คะแนนเต็มในการดำเนินการประกันคุณภาพตามองค์ประกอบนั้นๆ และได้รับการชื่นชมจากคณะกรรมการประกันคุณภาพภายนอกที่เข้ามาประเมินโดยสถานศึกษาดังกล่าวจะมีนวัตกรรมหรือผลงานแนวปฏิบัติที่ดี (Good Practices) ของสถานศึกษาที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 จังหวัดสุพรรณบุรี กำหนดพันธกิจ (Mission) ว่าให้สถานศึกษาส่งเสริมและเร่งรัดให้พัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ได้มาตรฐานส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษา ดังนั้นเพื่อเป็นการสนับสนุนให้สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 จังหวัดสุพรรณบุรี ได้มีการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษา อีกทั้งผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสามของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 จังหวัดสุพรรณบุรี ยังไม่มีผู้ใดส่งเคราะห์หรือจัดประเภทของนวัตกรรมทางการศึกษาหรือผลงานแนวปฏิบัติที่ดีของสถานศึกษา

ผู้วิจัยจึงสนใจรวบรวมนวัตกรรมทางการศึกษาหรือผลงานแนวปฏิบัติที่ดีของสถานศึกษาที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม นำมาสังเคราะห์และจัดประเภทของนวัตกรรมทางการศึกษา ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์ บันทึกกรณีตัวอย่างนวัตกรรมทางการศึกษาลงในแบบบันทึกข้อมูลเพื่อจะได้นวัตกรรมทางการศึกษาที่เป็นแบบอย่างในการพัฒนางานการประกันคุณภาพการจัดการศึกษาที่เป็นเลิศ และเพื่อนำไปสู่การบรรลุ พันธกิจ และวิสัยทัศน์ของสถานศึกษาต่อไป

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 7

The 7th STOU National Research Conference

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อสังเคราะห์นวัตกรรมทางการศึกษาของสถานศึกษาที่ผ่านการประเมินคุณภาพภายนอก รอบสามในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 จังหวัดสุพรรณบุรี
2. เพื่อเสนอกรณีตัวอย่างนวัตกรรมทางการศึกษาที่เป็นเลิศของสถานศึกษาที่ผ่านการประเมินคุณภาพภายนอก รอบสามในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 จังหวัดสุพรรณบุรี

ระเบียบวิธีวิจัย

1. แหล่งข้อมูลที่น่ามาสังเคราะห์ ได้แก่
 - 1.1 รายงานผลการประเมินคุณภาพภายนอก รอบสามของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 จังหวัดสุพรรณบุรี ที่ผ่านการประเมินจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) จำนวน 32 ฉบับ
 - 1.2 ครูผู้ให้ข้อมูลการจัดทำนวัตกรรมทางการศึกษาที่เป็นเลิศจำนวน 4 ท่าน จากโรงเรียนบ่อสุพรรณวิทยา โรงเรียนหนองวัลย์เปรียงวิทยา โรงเรียนบางแม่หม้ายรัฐราษฎร์รังสฤษดิ์ และโรงเรียนกรรณสูตศึกษาลัย เหตุผลที่ผู้วิจัยได้คัดเลือกนวัตกรรมทางการศึกษาที่เป็นเลิศจากโรงเรียนดังกล่าว เพราะเป็นตัวแทนนวัตกรรมทั้ง 4 ด้าน คือ นวัตกรรมด้านสื่อการสอนและเทคโนโลยีทางการศึกษา นวัตกรรมด้านการเรียนการสอน นวัตกรรมด้านการบริหารจัดการ นวัตกรรมด้านหลักสูตร ตามลำดับ ส่วนนวัตกรรมด้านการประเมินผล พบว่าไม่มีการจัดทำ
 - 1.3 เกณฑ์การคัดเลือกนวัตกรรมทางการศึกษาที่เป็นกรณีตัวอย่าง มีเกณฑ์การคัดเลือก ดังนี้
 - 1) เป็นสิ่งที่มีคุณภาพ มีจุดเด่น และสามารถทำงานนั้นๆ ได้ดีกว่าสิ่งเดิมและคุ้มค่า
 - 2) เป็นนวัตกรรมมีความเหมาะสมกับระบบการใช้งานนั้นๆ และตรงกับความต้องการของผู้ใช้
 - 3) นวัตกรรมทางการศึกษานั้นสามารถใช้ได้ผลจริง และได้ผลที่ดีกว่าของเดิมอย่างแน่นอน
 - 4) มีการแก้ปัญหาหรือพัฒนาผู้เรียนได้ตรงตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายเกิดประโยชน์อย่างกว้างขวาง
 - 5) มีกระบวนการพัฒนานวัตกรรมก่อให้เกิดประสบการณ์และการเรียนรู้ร่วมกันทั้งโรงเรียน
 - 6) มีการนำไปใช้ได้ง่าย สะดวก และมีขั้นตอนการใช้ไม่ซับซ้อน สามารถนำไปใช้ได้ดี
 - 7) มีแปลกใหม่ ไม่เคยมีหรือปรากฏมาก่อนสามารถนำไปพัฒนาแก้ปัญหาผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ
2. เครื่องมือที่ใช้ในการสังเคราะห์ ได้แก่
 - 2.1 นวัตกรรมทางการศึกษาของสถานศึกษาที่ผ่านการประเมินคุณภาพภายนอก รอบสามจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 จังหวัดสุพรรณบุรี
 - 2.2 แบบบันทึกข้อมูลนวัตกรรมทางการศึกษา เป็นแบบบันทึกที่มีทั้งส่วนคำถามและส่วนกรอกข้อมูลอยู่ด้วยกัน
 - 2.3 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับนวัตกรรมทางการศึกษา เป็นแบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง
3. การวิเคราะห์ข้อมูล
การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับนวัตกรรมทางการศึกษาของสถานศึกษาที่ผ่านการประเมินคุณภาพภายนอก รอบสามในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 จังหวัดสุพรรณบุรีใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 7

The 7th STOU National Research Conference

ผลการวิจัย

1. นวัตกรรมทางการศึกษามีทั้งหมดจำนวน 38 เรื่อง สามารถจำแนกประเภทนวัตกรรมทางการศึกษาได้ 5 ประเภท ได้แก่ นวัตกรรมด้านสื่อการสอนและเทคโนโลยีทางการศึกษา จำนวน 19 เรื่อง นวัตกรรมด้านการเรียนการสอน จำนวน 16 เรื่อง นวัตกรรมด้านการบริหารจัดการ จำนวน 2 เรื่อง นวัตกรรมด้านหลักสูตร จำนวน 1 เรื่อง ส่วนนวัตกรรมด้านการประเมินผล พบว่าไม่มีการจัดทำนวัตกรรม

2. กรณีตัวอย่างนวัตกรรมทางการศึกษาที่เป็นเลิศของสถานศึกษาที่ผ่านการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสาม ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 จังหวัดสุพรรณบุรี ที่นำเสนอ เป็นการนำเอาวิธีปฏิบัติหรือขั้นตอนการปฏิบัติวิธีการใหม่ๆ ที่ทำให้สถานศึกษาประสบความสำเร็จหรือนำไปสู่ความเป็นเลิศ เป็นที่ยอมรับในวงวิชาการหรือวิชาชีพนั้นๆ และมีหลักฐานของความสำเร็จปรากฏชัดเจน โดยมีวัตถุประสงค์ กระบวนการดำเนินงาน ปัจจัยที่ทำให้ประสบความสำเร็จ ผลลัพธ์ และตัวชี้วัดความสำเร็จ ตลอดจนความรู้และประสบการณ์ที่ได้บันทึกเป็นเอกสาร และเผยแพร่ให้หน่วยงานภายในหรือภายนอกสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ โดยแต่ละสถานศึกษานั้นมุ่งเน้นผลลัพธ์ไปสู่ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน และเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยได้นำเสนอกรณีตัวอย่างนวัตกรรมทางการศึกษาที่เป็นเลิศของสถานศึกษาตามประเภทของนวัตกรรมทางการศึกษา ประเภทละ 1 เรื่อง ดังต่อไปนี้

1. ประเภทนวัตกรรมด้านหลักสูตร เรื่อง หลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

จากจุดหมายของหลักสูตร มุ่งพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นคนดี คนเก่ง และอยู่ร่วมในสังคมอย่างมีความสุขบนพื้นฐานของความเป็นไทยนั้น นอกจากการพัฒนาผู้เรียนทุกคนให้มีความรู้ที่เป็นพื้นฐานสำคัญ ได้กำหนดไว้ในโครงสร้างกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มแล้ว หลักสูตรของโรงเรียนบ่อสุพรรณวิทยา ยังได้กำหนดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนไว้ในโครงสร้างด้วย โดยมุ่งส่งเสริมการพัฒนาผู้เรียนเพิ่มเติมจากกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่ม ให้ผู้เรียนรู้จักตนเอง ค้นพบความสามารถ และความถนัดของตนเองเพื่อการพัฒนาให้เต็มศักยภาพ เห็นคุณค่าในการประกอบสัมมาชีพ ให้เป็นผู้มีระเบียบวินัย ศีลธรรม จริยธรรม รู้จักบทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบ การบำเพ็ญประโยชน์ให้ชุมชน สังคม ประเทศชาติ และดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข ซึ่งจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกส่วนในสังคม ทั้งพ่อและแม่ ผู้ปกครอง ชุมชน และภูมิปัญญาท้องถิ่น

แนวทางการจัดทำหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

1. กำหนดวัตถุประสงค์และแนวปฏิบัติที่ชัดเจนเป็นรูปธรรม
2. จัดให้เหมาะสมกับวัย ความสนใจ ความถนัด และความสามารถของผู้เรียน
3. บูรณาการวิชาการกับชีวิตจริง ให้ผู้เรียนได้ตระหนักถึงความสำคัญของการเรียนรู้ตลอดชีวิต
4. ใช้ประสบการณ์กลุ่มในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ฝึกให้คิดวิเคราะห์ สร้างสรรค์ จินตนาการที่เป็นประโยชน์และสัมพันธ์กับชีวิตในแต่ละช่วงวัยอย่างต่อเนื่อง
5. มีจำนวนสมาชิกเหมาะสมกับลักษณะของกิจกรรม
6. กำหนดเวลาในการจัดกิจกรรมให้เหมาะสม สอดคล้องกับวิถีทัศน์และเป้าหมายของสถานศึกษา
7. ผู้เรียนเป็นผู้ดำเนินการ มีครูเป็นที่ปรึกษา ถือเป็นหน้าที่และงานประจำโดยคำนึงถึงความปลอดภัย
8. ยึดหลักการมีส่วนร่วม โดยเปิดโอกาสให้ครู พ่อแม่ ผู้ปกครอง ชุมชน องค์กร ทั้งภาครัฐและเอกชนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 7

The 7th STOU National Research Conference

9. ประเมินผลการปฏิบัติกิจกรรมโดยวิธีการที่หลากหลายและสอดคล้องกับกิจกรรมอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง โดยถือว่าเป็นเกณฑ์ประเมินผลการผ่านช่วงชั้นเรียน

ลักษณะการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

1. ลักษณะกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่สอดคล้องกับหลักเศรษฐกิจพอเพียงกิจกรรมมีความหลากหลายเนื้อหา ตามสภาวะภูมิสังคมของโรงเรียนสอดคล้องกับความต้องการ/ความจำเป็นของโรงเรียน/คนในชุมชน และเหมาะสมกับภูมิประเทศ สภาพแวดล้อม และความคิด ความเชื่อ วิถีชีวิต แต่ที่สุดท้ายต้องปลูกฝังให้เด็กและเยาวชนมีวิถีคิด อุบาสัยและพฤติกรรมที่ สอดคล้องกับหลักเศรษฐกิจพอเพียง

2. นักเรียนดำเนินการกิจกรรม และมีครูเป็นผู้นำหรือผู้สนับสนุน กล่าวคือ

2.1 จำนวน นักเรียน/ครู ที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมนั้นๆ ไม่ควรน้อยกว่า 25% ของจำนวนบุคลากรทั้งหมด ของโรงเรียน

2.2 นักเรียนที่เข้าร่วมโครงการควรมีความประพฤติดี สนุกสนานที่จะเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนอยู่ใน ระดับปานกลางถึงดี และมีสุขภาพดี

2.3 ครูที่เข้าร่วมโครงการควรมีความประพฤติดี สนุกสนาน และมีความพร้อมในการเข้าร่วมกิจกรรม

3. การจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่สอดคล้องกับหลักเศรษฐกิจพอเพียง คือ

3.1 พอประมาณกับศักยภาพของนักเรียน พอประมาณกับภูมิสังคมของโรงเรียนและชุมชนที่ตั้ง ฝึกให้เด็กคิดเป็น ทำเป็นอย่างมีเหตุผล และมีภูมิคุ้มกันในด้านต่างๆ โดยการดำเนินกิจกรรมต้องนำไปสู่ความยั่งยืน

3.2 สมเหตุสมผล มีหลักคิดและหลักปฏิบัติของกิจกรรมที่สอดคล้องกับหลักวิชาการ รายละเอียดของ โครงการแสดงถึงความรอบคอบของการวางแผนดำเนินโครงการ

3.3 ภูมิคุ้มกันที่ดี การวางแผนโครงการคำนึงถึงความเสี่ยงในการดำเนินโครงการโดยมีข้อเสนอทางเลือก หากมีการเปลี่ยนแปลงต่างๆ เกิดขึ้น

4. การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการใช้ความรู้ควบคู่กับคุณธรรม

4.1 กิจกรรมต่างๆ ต้องส่งเสริมให้ผู้เข้าร่วมใช้ความรู้อย่างรอบคอบ ระมัดระวัง มีความรอบรู้มากยิ่งขึ้น เปิดโอกาสให้พัฒนาทักษะในด้านต่างๆ

4.2 ส่งเสริมการมีคุณธรรมโดยฝึกการทำงานด้วยความรับผิดชอบ ฝึกทักษะในการทำงานร่วมกับผู้อื่น เช่น ความมีระเบียบวินัย มีสัมมาคารวะ ซื่อสัตย์สุจริต ไม่เอาัดเอาเปรียบผู้อื่น มีความกตัญญูต่อบุคคล มีสติปัญญา แยกแยะ ถูกผิด มีความขยันหมั่นเพียร สนใจใฝ่รู้ อดทน มีวินัย มีสัมมาคารวะ มีจิตสำนึกเห็นประโยชน์ของการช่วยเหลือผู้อื่น และทำตัวให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม ร่วมดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม และสืบสานวัฒนธรรมไทย

5. เป็นกิจกรรมที่มุ่งเน้นให้เกิดความก้าวหน้าไปพร้อมกับความสมดุลทางเศรษฐกิจ/สังคม/สิ่งแวดล้อม ของโรงเรียน และสามารถขยายผลออกสู่ชุมชนได้

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 7

The 7th STOU National Research Conference

ตารางตัวอย่างกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่ส่งเสริมการอยู่อย่างพอเพียงของโรงเรียนบ่อสุพรรณวิทยา

หลักปฏิบัติ	ตัวอย่างกิจกรรม
ด้านเศรษฐกิจ	
1. รู้จักการใช้จ่ายของตนเอง ใช้จ่ายอย่างมีเหตุมีผลอย่าง พอประมาณ ประหยัดเท่าที่จำเป็น	- บันทึกบัญชีรายรับและรายจ่าย - วิเคราะห์บัญชีรายรับและรายจ่าย - แลกเปลี่ยนประสบการณ์ - ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการบริโภคเพื่อลดรายจ่ายที่ฟุ่มเฟือย
2. รู้จักออมเงิน มีกลไกลดความเสี่ยง - ระบบสวัสดิการ - ระบบออมเงิน - ระบบสหกรณ์ - ระบบประกันต่างๆ	- ออมอย่างเพียงพอ - สืบตาห์การออม - จัดตั้งกลุ่ม/สหกรณ์ออมทรัพย์
3. รู้จักประหยัด - ใช้และกินอย่างมีเหตุผล ไม่ฟุ่มเฟือย - ใช้พลังงานเท่าที่จำเป็น - ใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า	- ปลุกผักสวนครัวรั้วกินได้ เลี้ยงปลา เลี้ยงไก่ ไข่กิน ไข่ขาย - ใช้สินค้าที่ประหยัดพลังงาน - รีไซเคิลขยะเพื่อนำมาใช้ใหม่ - นำของเหลือใช้มาทำให้เกิดประโยชน์
4. พึ่งตนเองได้ทางเศรษฐกิจโดยผลิตหรือสร้าง รายได้ ที่สอดคล้องกับ - ความต้องการ - ภูมิสังคม - ภูมิปัญญาท้องถิ่น - ทรัพยากรท้องถิ่น	เน้นการผลิตเพื่อพึ่งตนเองให้เพียงพอกับการบริโภคและ การผลิตที่หลากหลาย เช่น - ปลูกพืชผักผสมผสาน - ปลูกพืชสมุนไพรไทย - ผลิตสินค้าจากภูมิปัญญาท้องถิ่น - จัดอบรมพัฒนาอาชีพในชุมชน
ด้านสังคม	
5. รู้จักช่วยเหลือสังคมหรือชุมชน - ปลูกจิตสำนึกสาธารณะ - ปลูกฝังความสามัคคี - ปลูกฝังความเสียสละ - เผยแพร่ความรู้เศรษฐกิจพอเพียง	เห็นคุณค่าของการอยู่ร่วมกันในสังคม - จัดกิจกรรมลด ละ เลิก อบายมุข - จัดกิจกรรมช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส - จัดค่ายพัฒนาเยาวชน - จัดตั้งศูนย์เรียนรู้ภายในชุมชน

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 7

The 7th STOU National Research Conference

ตารางตัวอย่างกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่ส่งเสริมการอยู่อย่างพอเพียงของโรงเรียนบ่อสุพรรณวิทยา (ต่อ)

หลักปฏิบัติ	ตัวอย่างกิจกรรม
ด้านสิ่งแวดล้อม	
6. สร้างสมดุลของทรัพยากรธรรมชาติ	พัฒนาความรู้เกี่ยวกับดิน น้ำ ป่า เพื่อฟื้นฟู รักษา
- ปลุกจิตสำนึกรักษ์สิ่งแวดล้อม	- โครงการชีววิถี
- ฟื้นฟูแหล่งเสื่อมโทรมในท้องถิ่น	- จัดอบรมการอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติ
- ฟื้นฟูและอนุรักษ์ทรัพยากรในท้องถิ่น	- จัดทำฝายแม้ว
- ฟื้นฟูดูแลสถานที่ท่องเที่ยวในท้องถิ่น	
ด้านวัฒนธรรม	
7. สืบสานวัฒนธรรมไทย	- ปลูกฝังมารยาทไทย
- สร้างจิตสำนึกรักชาติ รักบ้านเกิด	- ส่งเสริมอาหารประจำท้องถิ่น
- ฟื้นฟูและอนุรักษ์อาหารประจำท้องถิ่น	- ส่งเสริมการใช้ภาษาไทย และภาษาประจำท้องถิ่น
- ฟื้นฟูและอนุรักษ์ดนตรีไทย และเพลงไทย	- ทำนุบำรุงโบราณวัตถุและโบราณสถาน
- ฟื้นฟูและอนุรักษ์วัตถุโบราณและโบราณสถาน	- พัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่น
	- รณรงค์การใช้สินค้าไทย
8. ส่งเสริมศีลธรรม จริยธรรม	- ให้ความสำคัญกับการรักษาศีลหรือสวดมนต์เป็น
- ปลุกจิตสำนึกความรักชาติ	ประจำ ส่งเสริมการฝึกอบรมสมาธิภาวนา
- ตระหนักถึงคุณค่าของพระพุทธศาสนาและศาสนาที่ตนศรัทธา	- ร่วมกันทะนุบำรุงศาสนาด้วยการปฏิบัติบูชา
- จงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์	และร่วมดูแลวัด และศาสนสถานต่างๆ

การติดตาม และประเมินผลการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

โรงเรียนติดตามและประเมินผลการดำเนินการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยมีแนวทางดำเนินการ ดังนี้

1. ติดตามและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนโดยพิจารณาจากผลการทดสอบความรู้ ความเข้าใจพื้นฐานด้านเศรษฐกิจพอเพียง ผลงานและการปฏิบัติกิจกรรมของผู้เรียน การปฏิบัติตนในชีวิตประจำวันของผู้เรียน และผลการประเมินโดยผู้ประเมินภายนอก หรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากทุกภาคส่วน

2. ติดตาม และประเมินความเหมาะสมของการดำเนินการในกระบวนการ ขั้นตอน และกิจกรรมการดำเนินการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในด้านการพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อม การจัดระบบบริหารจัดการ การให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา และการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 7

The 7th STOU National Research Conference

3. จัดให้มีระบบการรายงานผลการดำเนินการเป็นระยะๆ ทั้งการรายงานภายในโรงเรียนการรายงานต่อสาธารณชน และการรายงานหน่วยงานต้นสังกัดตามลำดับ

2. ประเพณีวัฒนธรรมด้านการเรียนการสอน เรื่อง โรงเรียนต้นแบบการจัดการเรียนรวม Inclusive School

กลุ่มเป้าหมายในการนำ Best Practice ไปใช้ คือ นักเรียนเรียนร่วม 8 คน ครู 7 คน และผู้ปกครอง 8 คน

วัตถุประสงค์และเป้าหมาย

1. เพื่อพัฒนานักเรียนเรียนร่วมให้มีทักษะชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข
2. เพื่อให้ครูมีความตระหนัก รู้และเข้าใจในการจัดกิจกรรมให้กับนักเรียนเรียนร่วม
3. เพื่อให้ผู้ปกครองเห็นความสำคัญและให้ความร่วมมือในการพัฒนา
4. เพื่อเสริมสร้างศักยภาพและสามารถแข่งขันกับนักเรียนในระดับต่างๆ ได้

ขั้นตอนการพัฒนาโรงเรียนต้นแบบการจัดการเรียนรวม Inclusive School มีดังนี้

1. ข้อควรคำนึงในการสอนเด็กพิเศษเรียนร่วมเด็กปกติ
2. สร้างบรรยากาศของการสนับสนุนซึ่งกันและกัน
3. ใช้วิธีเรียนแบบร่วมมือในการเรียนรู้
4. สอนเรื่องเดียวกันแก่เด็กที่มีความสามารถต่างกัน
5. ใช้ผู้ช่วยสอนมาช่วยสอนในห้องเรียน
6. สร้างทีมสนับสนุนโรงเรียน

การช่วยเหลือเด็กพิเศษในชั้นเรียนปกติ

1. ให้การช่วยเหลือเป็นรายบุคคล
2. การได้รับความร่วมมือจากผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทาง
3. อาจต้องมีผู้ช่วยคอยให้การช่วยเหลือเด็ก
4. การสอนเสริมจะช่วยให้เด็กพัฒนาได้เร็วขึ้น

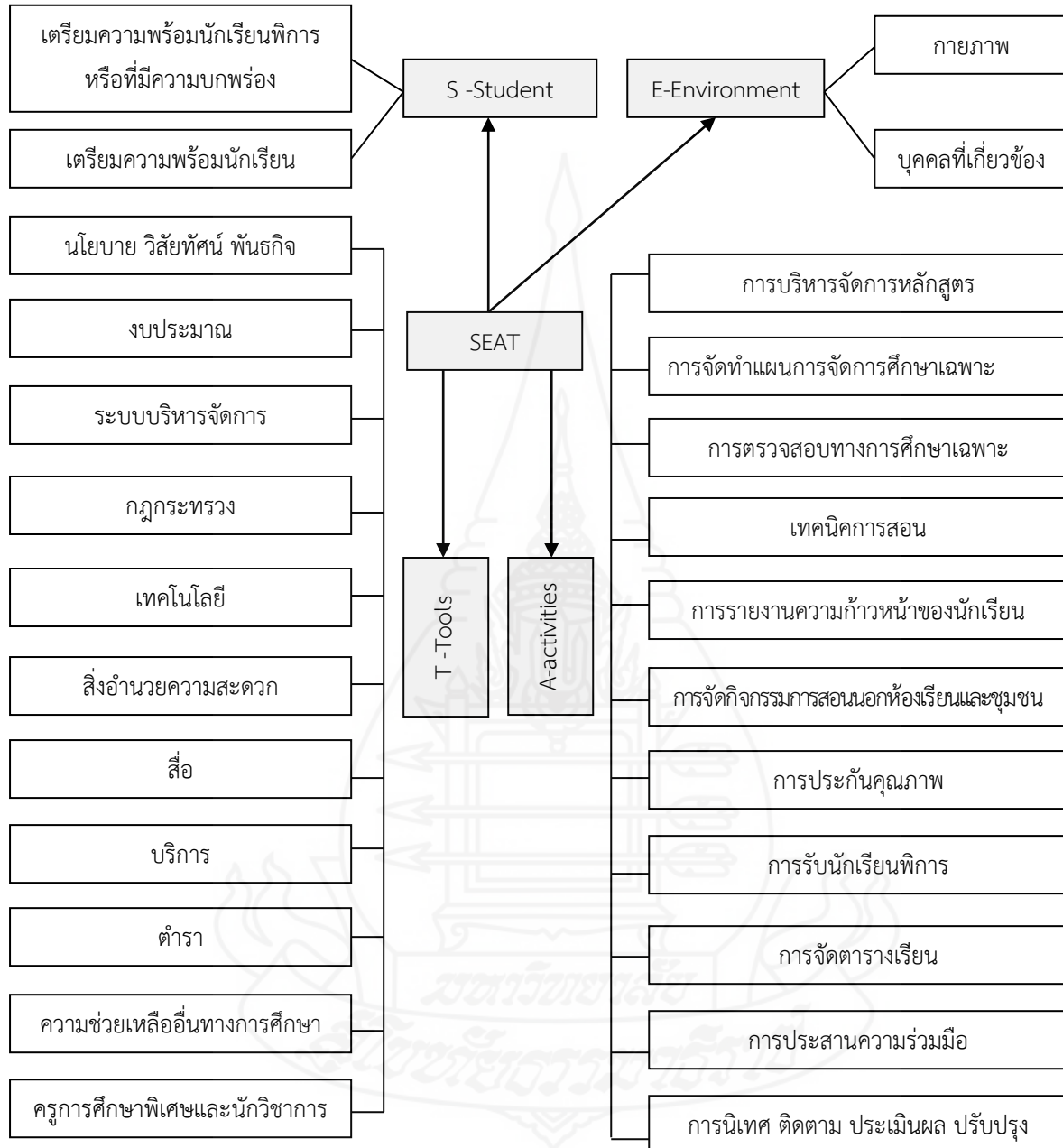
การช่วยเหลือเด็กบกพร่องทางสติปัญญาในชั้นเรียนปกติ

1. สอนเป็นลำดับขั้นตอนอย่างละเอียด
2. ให้ทำซ้ำๆ ฝึกหัดบ่อยๆ
3. ให้เด็กออกเสียงในสิ่งที่เรียน
4. ต้องมีแรงจูงใจในด้านเนื้อหา กิจกรรม
5. ต้องประเมินพัฒนาการเด็กอย่างต่อเนื่อง
6. พยายามให้ข้อมูลป้อนกลับทันทีหลังเด็กทำกิจกรรม

การบริหารงานโรงเรียนต้นแบบการจัดการเรียนรวม Inclusive School ของโรงเรียนหนองวัลย์เปரியวิทยา ดำเนินการดังนี้

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 7
The 7th STOU National Research Conference

3. ประเพณีวัฒนธรรมด้านสื่อการสอนและเทคโนโลยีทางการศึกษา เรื่อง หนังสือส่งเสริมการอ่านกลุ่ม

สาระการเรียนรู้ภาษาไทย “ตามรอยบางแม่หม้าย”

หนังสือส่งเสริมการอ่านเรื่อง ตามรอยบางแม่หม้าย เขียนขึ้นเพื่อให้นักเรียนอ่านเสริมประสบการณ์และได้รับความรู้เกี่ยวกับบ้านบางแม่หม้าย ซึ่งเป็นหมู่บ้านที่มีประวัติความน่าสนใจ ควรค่าแก่การศึกษาเรียนรู้ เนื้อหาของหนังสือเล่มนี้ ประกอบด้วยเรื่องสั้น จำนวน 5 เรื่อง ได้แก่ 1) ที่พึ่งทางใจ...หลวงพ่อดำ 2) ไม่กลัวดรอยปี 3) ภูมินามบางแม่หม้าย 4) รับเสด็จเจ้านาย และ 5) ประชาธิปไตยในชีวิตวัน ลักษณะรูปเล่มเป็นหนังสือเล่มเล็ก สะดวกต่อการอ่านและพกพา มีรูปภาพ

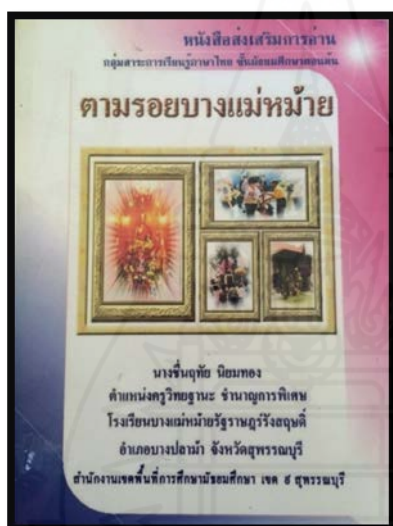
การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 7

The 7th STOU National Research Conference

ที่เป็นภาพในอดีตและปัจจุบันประกอบการเล่าเรื่อง ผู้เขียนได้เค้าเรื่องมาจากบันทึกส่วนตัวของก้านนเสมียน หงส์โต ผู้เป็นบิดาและจากคำบอกเล่าของผู้เฒ่าผู้แก่ในบ้าน รวมทั้งรวบรวมข้อมูลต่างๆ ที่เกิดขึ้นในหมู่บ้าน นำมาปรุงแต่งให้ น่าสนใจ เพื่อให้คนรุ่นหลังได้ศึกษาเรียนรู้ถึงที่มาและเหตุการณ์สำคัญๆ ในหมู่บ้าน

ประโยชน์และการนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน มีดังนี้

1. นำไปใช้ทดสอบความสามารถในการอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
2. นำไปใช้เป็นสื่อการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย
3. นำไปให้นักเรียนอ่านเพิ่มเติมนอกเวลาเรียน
4. ปลุกฝังเรื่องความกตัญญูต่อผู้มีพระคุณและสำนึกรักบ้านเกิดให้แก่ นักเรียน

ภาพที่ 1 แสดงหนังสือส่งเสริมการอ่านกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย “ตามรอยบางแม่หม้าย”

4. ประเพณีวัฒนธรรมด้านการบริหารจัดการ เรื่อง ระบบการบริหารงานที่เป็นตัวอย่างการปฏิบัติที่ดีของสถานศึกษาที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม

โรงเรียนกรรณสูตศึกษาลัยมีระบบการบริหารงานที่เป็นตัวอย่างการปฏิบัติที่ดี เป็นประโยชน์ต่อสังคม กระบวนการดำเนินงานระบบการบริหารงาน มีดังนี้

1. สร้างความตระหนัก เชื่อมมั่น และให้เกิดศรัทธาในกลุ่ม 4 กลุ่ม คือ ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน การบริหารสถานศึกษา และการร่วมแรงร่วมใจในการพัฒนาโรงเรียน เพื่อให้เกิดความรักและมีความคิดเป็นหนึ่งเดียวว่า โรงเรียนกรรณสูตศึกษาลัยเป็นของทุกคน โดยการประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน คณะครู ผู้ปกครอง และชุมชน เพื่อหารือร่วมกันแล้วหาแนวทางในการพัฒนาและยอมรับได้

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 7

The 7th STOU National Research Conference

2. สร้างแรงบันดาลใจให้บุคคลทั้ง 4 กลุ่ม เกิดความมานะ เชื้อมนั้น และให้ความร่วมมือในการเสนอแนวคิด และยินดีให้ความร่วมมือทั้งร่างกายและกำลังทรัพย์ ในการพัฒนาการศึกษาของโรงเรียน โดยเปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการเสนอแนวคิดในการบริหารสถานศึกษา

3. สร้างโรงเรียนให้มีจุดเด่น มีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว อาศัยการพึ่งพาตัวเองเป็นหลักตามศักยภาพ ให้เป็นที่ยอมรับของสังคม

4. ผู้บริหารมีภาวะ เป็นได้ทั้งผู้นำ ผู้ตาม และผู้ให้บริการ

5. ให้ความสำคัญแก่ผู้มีส่วนร่วม ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน

6. ยุทธวิธีการบริหาร ยึดแนวทางการบริหารแบบ PDCA และปรับเปลี่ยนวิธีการในการบริหารจัดการตามสถานการณ์

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการสังเคราะห์นวัตกรรมทางการศึกษาของสถานศึกษาที่ผ่านการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสามในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 จังหวัดสุพรรณบุรี จากรายงานผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสาม ทั้งหมด 32 ฉบับ มีนวัตกรรมทางการศึกษาทั้งหมด 38 เรื่อง จำแนกประเภทของนวัตกรรมทางการศึกษาเป็น 5 ประเภท คือ 1) นวัตกรรมด้านหลักสูตร 2) นวัตกรรมด้านการเรียนการสอน 3) นวัตกรรมด้านสื่อการสอนและเทคโนโลยีทางการศึกษา 4) นวัตกรรมด้านการประเมินผล และ 5) นวัตกรรมด้านการบริหารจัดการ นวัตกรรมทางการศึกษาในสถานศึกษาที่ผ่านการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสาม ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 จังหวัดสุพรรณบุรี ที่มีจำนวนมากที่สุด คือ นวัตกรรมด้านสื่อการสอนและเทคโนโลยีทางการศึกษา มีจำนวน 19 เรื่อง รองลงมาอันดับที่ 2 คือ นวัตกรรมด้านการเรียนการสอน มีจำนวน 16 เรื่อง อันดับที่ 3 คือ นวัตกรรมด้านการบริหารจัดการ มีจำนวน 2 เรื่อง อันดับที่ 4 นวัตกรรมด้านหลักสูตร มีจำนวน 1 เรื่อง ส่วนนวัตกรรมด้านการประเมินผลพบว่าการไม่มีการจัดทำ การจำแนกประเภทของนวัตกรรมทางการศึกษาขึ้นอยู่กับบริบทในขณะนั้นว่าผู้พัฒนานวัตกรรมมุ่งเน้นไปที่จุดใด ต้องการพัฒนานวัตกรรมในส่วนใด การจำแนกประเภทนวัตกรรมทางการศึกษาในภาพรวมของระบบการศึกษา สามารถจำแนกได้ตามลักษณะที่ ไชยยศ เรืองสุวรรณ (2533) จำแนกไว้

ผู้วิจัยพบว่านวัตกรรมทางการศึกษาด้านสื่อการสอนและเทคโนโลยีทางการศึกษา มีจำนวนมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากปัจจุบันมีความก้าวหน้าของเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์มากขึ้น จึงมีการผลิตและพัฒนาสื่อใหม่ๆ ขึ้นมาเพื่อตอบสนองการเรียนรู้ของผู้เรียนให้เพิ่มมากขึ้น และเพื่อเป็นสื่อในการจูงใจให้ผู้เรียนสนใจในการเรียนมากขึ้น ส่วนนวัตกรรมด้านการประเมินผลพบว่าการไม่มีการจัดทำ อาจเป็นเพราะสถานศึกษาส่วนใหญ่ไม่มีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ และความชำนาญด้านการประเมินผล จึงทำให้สถานศึกษาไม่มีการจัดทำนวัตกรรมดังกล่าว อย่างไรก็ตามผู้วิจัยตั้งข้อสังเกตว่า ในระบบการศึกษานวัตกรรมทางการศึกษาล้วนแต่มีการบูรณาการร่วมกันอยู่แล้วในลักษณะที่ว่า นวัตกรรมด้านสื่อการสอนและเทคโนโลยีทางการศึกษานวัตกรรมด้านการเรียนการสอน และนวัตกรรมด้านการประเมินผล เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการในการดำเนินนวัตกรรมด้านหลักสูตร นวัตกรรมดังกล่าวจะส่งผลให้การบริหารจัดการของสถานศึกษามีประสิทธิภาพทำให้สถานศึกษานั้นๆ มีนวัตกรรมทางด้านการบริหารจัดการที่เป็นเลิศและเป็นตัวอย่างการปฏิบัติที่ดีกับสถานศึกษาอื่น

ในปัจจุบันโลกมีการเปลี่ยนแปลงในทุกด้านอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งความก้าวหน้าทั้งด้านเทคโนโลยีและสารสนเทศ การศึกษาจึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาเปลี่ยนแปลงจากระบบการศึกษาที่มีอยู่เดิม เพื่อให้ทันสมัยต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี และสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป อีกทั้งเพื่อแก้ไขปัญหาทางด้านศึกษาบางอย่างที่เกิดขึ้นอย่างมี

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 7

The 7th STOU National Research Conference

ประสิทธิภาพเช่นเดียวกัน การเปลี่ยนแปลงทางด้านการศึกษาก็จำเป็นต้องมีการศึกษาเกี่ยวกับนวัตกรรมการศึกษาที่จะนำมาใช้เพื่อแก้ไขปัญหาทางการศึกษาในบางเรื่อง เช่น จำนวนผู้เรียนที่มากขึ้น การพัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัย การผลิตและพัฒนาสื่อใหม่ๆ ขึ้นมาเพื่อตอบสนองการเรียนรู้ของมนุษย์ให้เพิ่มมากขึ้นด้วยระยะเวลาที่สั้นลง การใช้นวัตกรรมมาประยุกต์ในระบบการบริหารจัดการด้านการศึกษาก็มีส่วนช่วยให้การใช้ทรัพยากรการเรียนรู้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อพัฒนาปรับปรุงผู้เรียนและประเมินผลผู้เรียน เป็นการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ และเป็นแนวทางในการเตรียมการของสถานศึกษาที่จะรองรับการประเมินคุณภาพภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.)

2. กรณีตัวอย่างนวัตกรรมทางการศึกษาที่เป็นเลิศของสถานศึกษาที่ผ่านการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสามในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 จังหวัดสุพรรณบุรี ที่นำเสนอ เป็นการนำเอาวิธีปฏิบัติหรือขั้นตอนการปฏิบัติวิธีการใหม่ๆ ที่ทำให้สถานศึกษาประสบความสำเร็จหรือนำไปสู่ความเป็นเลิศเป็นที่ยอมรับในวงวิชาการหรือวิชาชีพนั้นๆ และมีหลักฐานของความสำเร็จปรากฏชัดเจนโดยมีวัตถุประสงค์ กระบวนการดำเนินงาน ปัจจัยที่ทำให้ประสบความสำเร็จ ผลลัพธ์ และตัวชี้วัดความสำเร็จ ตลอดจนความรู้และประสบการณ์ที่ได้บันทึกเป็นเอกสาร และเผยแพร่ให้หน่วยงานภายในหรือภายนอกสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ ทำให้ผู้เรียนสามารถเกิดการเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็ว มีประสิทธิผลสูงกว่าเดิม เกิดแรงจูงใจในการเรียน โดยแต่ละสถานศึกษามุ่งเน้นผลลัพธ์ไปสู่ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนและเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

อย่างไรก็ตาม จากการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์จากผู้รับผิดชอบการจัดทำนวัตกรรมทางการศึกษาที่เป็นเลิศของแต่ละสถานศึกษา ผู้วิจัยพบว่า การจัดทำนวัตกรรมทางการศึกษาที่เป็นเลิศ ส่วนใหญ่ถูกสร้างขึ้นโดยไม่ครบกระบวนการพัฒนานวัตกรรมทางการศึกษา ซึ่งทิตนา แคมมณี (2548) ได้เสนอหลักการพัฒนานวัตกรรมทางการศึกษา ว่ามีขั้นตอนสำคัญคือ 1) การระบุปัญหา (Problem) ความคิดในการพัฒนานวัตกรรม ส่วนใหญ่จะเริ่มจากการมองเห็นปัญหา และต้องการแก้ไขปัญหาให้ประสบความสำเร็จอย่างมีคุณภาพ 2) การกำหนดจุดมุ่งหมาย (Objective) เมื่อกำหนดปัญหาแล้วก็กำหนดจุดมุ่งหมายเพื่อจัดทำหรือพัฒนานวัตกรรมให้มีคุณสมบัติ หรือลักษณะตรงตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ 3) การศึกษาข้อจำกัดต่างๆ (Constraints) ผู้พัฒนานวัตกรรมทางด้านการเรียนการสอนต้องศึกษาข้อมูลของปัญหาและข้อจำกัดที่จะใช้นวัตกรรมเพื่อประโยชน์ในการนำไปใช้ได้จริง 4) การประดิษฐ์คิดค้นนวัตกรรม (Innovation) ผู้จัดทำหรือพัฒนานวัตกรรมจะต้องมีความรู้ ประสบการณ์ และความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ซึ่งอาจนำของเก่ามาปรับปรุง ดัดแปลง เพื่อใช้ในการแก้ปัญหาและทำให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น หรืออาจคิดค้นขึ้นมาใหม่ทั้งหมด นวัตกรรมทางการศึกษามีรูปแบบแตกต่างกันขึ้นอยู่กับลักษณะปัญหาหรือวัตถุประสงค์ของนวัตกรรมนั้น เช่นอาจมีลักษณะเป็นแนวคิด หลักการ แนวทาง ระบบ รูปแบบวิธีการ กระบวนการ เทคนิค หรือสิ่งประดิษฐ์และเทคโนโลยี เป็นต้น 5) การทดลองใช้ (Experimentation) เมื่อคิดค้นหรือประดิษฐ์นวัตกรรมทางการศึกษาแล้วต้องทดลองนวัตกรรม ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อเป็นการประเมินผลและปรับปรุงแก้ไข ผลการทดลองจะทำให้ได้ข้อมูลนำมาใช้ในการปรับปรุงและพัฒนานวัตกรรมต่อไป ถ้าหากมีการทดลองใช้นวัตกรรมหลายครั้งก็ย่อมมีความมั่นใจในประสิทธิภาพของนวัตกรรมนั้น และ 6) การเผยแพร่ (Dissemination) เมื่อมั่นใจว่านวัตกรรมที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพแล้วก็สามารถนำไปเผยแพร่ให้เป็นที่รู้จักต่อไป

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 7

The 7th STOU National Research Conference

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 สถานศึกษาควรนำนวัตกรรมทางการศึกษาที่สังเคราะห์ได้ไปใช้เพื่อเป็นการพัฒนานวัตกรรมในระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นและเพื่อรองรับการประเมินคุณภาพภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา

1.2 จากข้อค้นพบในการสังเคราะห์นวัตกรรมการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 จังหวัดสุพรรณบุรี ควรส่งเสริมให้สถานศึกษาที่ไม่มีนวัตกรรมทางการศึกษามีการสร้างนวัตกรรมทางการศึกษาขึ้น ส่วนสถานศึกษาที่มีนวัตกรรมทางการศึกษาอยู่แล้วควรมีการพัฒนานวัตกรรมต่อไป

1.3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 จังหวัดสุพรรณบุรีควรจัดทำระบบฐานข้อมูลนวัตกรรมทางการศึกษาที่ดีของสถานศึกษา เพื่อเสนอแนะแนวทางให้กับโรงเรียนต่างๆ นำไปปฏิบัติ

1.4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 จังหวัดสุพรรณบุรีควรจัดการอบรมให้ความรู้กับบุคลากรทางการศึกษาด้านการจัดทำนวัตกรรมด้านการประเมินผล และส่งเสริมให้สถานศึกษามีการจัดทำนวัตกรรมทางการศึกษาด้านการประเมินผล

1.5 ครูควรศึกษาตัวอย่างนวัตกรรมทางการศึกษา เพื่อเป็นการพัฒนานตนเองและสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จ และนำไปสู่ความเป็นเลิศตามเป้าหมาย

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 การวิจัยครั้งนี้เป็นการสังเคราะห์นวัตกรรมทางการศึกษาของสถานศึกษาที่ผ่านการประเมินคุณภาพภายนอก รอบสามในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 จังหวัดสุพรรณบุรี เท่านั้น จึงควรสังเคราะห์นวัตกรรมทางการศึกษาของสถานศึกษาที่ผ่านการประเมินคุณภาพภายนอกในรอบสามในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษ่อื่นด้วย

2.2 การสังเคราะห์นวัตกรรมทางการศึกษาครั้งนี้เป็นการสังเคราะห์งานวิจัยเชิงคุณภาพ ดังนั้นการวิจัยครั้งต่อไปควรสังเคราะห์งานวิจัยเชิงปริมาณโดยใช้วิธีการวิเคราะห์ห่อภิมาณ (Meta Analysis) เพื่อให้ได้ข้อค้นพบที่สมบูรณ์ขึ้น ได้สารสนเทศที่หลากหลาย และเป็นประโยชน์มากขึ้น

2.3 ควรศึกษาการนำนวัตกรรมทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาระบบบริหารสถานศึกษา

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไข (เพิ่มเติม) ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545.

กรุงเทพฯ: ศูนย์สภาลาดพร้าว.

_____. (2546). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545. กรุงเทพฯ:

องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).

ไชยยศ เรืองสุวรรณ. (2533). เทคโนโลยีการศึกษาทฤษฎีและการวิจัย. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

_____. (2549). เทคโนโลยีทางการศึกษาทฤษฎีและการวิจัย. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

ทิตนา แหมมณี. (2548). รูปแบบการเรียนการสอน ทางเลือกที่หลากหลาย. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 7
The 7th STOU National Research Conference

สำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2554). *แนวทางการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.

